

АНАЛІЗ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА

Гречко А.В.

к.е.н, доцент ФММ НТУУ «КПІ»

Гречухін А.С.

студент ФММ НТУУ «КПІ»

ДОСЛІДЖЕННЯ МЕТОДІВ ПІДВИЩЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ ВИРОБНИЧОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА

Стаття присвячена дослідженню методів вдосконалення ефективності виробничої діяльності підприємства. Автором проаналізовано теоретичну базу з питань підвищення ефективності виробництва; виділено основний вартісний показник ефективності виробництва – рентабельність; проаналізовані методи управління витратами і прибутковістю підприємства; визначено основні напрями підвищення ефективності діяльності підприємства та проведено їх ґрунтовний аналіз. В результаті проведеного дослідження встановлено головні напрямки підвищення ефективності виробничої діяльності.

Ключові слова: ефективність, виробництво, ефективність виробничої діяльності, економічне зростання, економічна ефективність.

Постановка проблеми. Підвищення ефективності виробничих процесів являє собою інтегровану частину комплексної системи цілей розвитку підприємства, яка охоплює ряд факторів та заходів, що визначають рівень організації виробництва. Управлінські рішення в даному випадку мають на меті раціоналізацію виробництва за певних трудових, технічних і технологічних умов, що полягають у забезпеченні функціонування організації без непередбачуваних і значних витрат, виявленні та використанні в короткі терміни резервів підвищення ефективності виробництва. Але першочерговим завданням підвищення ефективності є забезпечення оптимального використання наявних ресурсів підприємства (організації) – трудових і матеріальних. Дане дослідження має стати теоретичною базою для оцінки ефективності виробничої діяльності підприємства та пошуку напрямків її підвищення. Таким чином, аналізоване питання є досить актуальним на сьогоднішній день.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Над теоретичними і практичними аспектами використання стратегічних інструментів підвищення економічної ефективності виробничої діяльності працювало багато зарубіжних та вітчизняних вчених, серед яких К. Макконнел [3], Ф. Тейлор [4] С.Л. Брю [4], С.Ф. Покропивний [1], О.Г. Белорус [1], А.С. Федонін [1]. Однак, зважаючи на сучасні реалії в сфері ефективної виробничої діяльності підприємства можна зробити висновок про те, що даний напрям потребує подальшого доопрацювання і розробки з метою

удосконалення методики розрахунку показників виробничої діяльності та впровадження заходів спрямованих на підвищення рівня її ефективності.

Мета. Метою даної статті є розробка рекомендацій щодо підвищення ефективності виробничої діяльності підприємства. Відповідно до зазначеної мети, в роботі поставлено та вирішено наступні завдання:

- досліджено теоретичні основи виробничої діяльності;
- здійснено аналіз методів вдосконалення виробничої діяльності підприємства;
- надано рекомендації по використанню резервів підвищення економічної ефективності виробничої діяльності підприємства.

Виклад основного матеріалу. С. Ф. Покропивний зазначає, що адаптація підприємств до сучасних економічних умов спонукає їх до безперервного постійного пошуку методів та можливостей покращення показників ефективності кожного бізнес-процесу. Удосконалення управління процесів забезпечення виробничої ефективності підприємства здійснюється шляхом покращення організаційної моделі ведення бізнесу компанії через глобальний аналіз бізнес-процесів з метою зниження витрат чи мінімізації кількості процесів, які не створюють доданої вартості, а також забезпечення сталого рівня якості або його покращення, також рівня продуктивності, своєчасності або інших стратегічних цілей чи цілей бізнесу, закріплених оціночними індикаторами [1].

В своїй праці В.О. Козловський вказує, що основні фактори підвищення ефективності виробництва – це підвищення його технічного рівня, вдосконалення управління, організації виробництва і праці, зміна обсягу і структури виробництва, поліпшення якості природних ресурсів та інші [2].

Варто підкреслити, що один із головних вартісних показників ефективності виробництва – це рентабельність, яка характеризує рівень віддачі активів і ступінь використання ресурсів у процесі виробництва. Аналіз рентабельності підприємства дозволяє визначити ефективність вкладення ресурсів у виробничий процес та раціональність їхнього використання.

На зображеному рис.1. можна побачити відношення прибутку до витрат, що дозволяє побудувати картину рентабельності [3].

Як показує аналіз управління з використанням принципу «мінімуму витрат» не є оптимальним з точки зору досягнення ефективності, тому що зниження витрат може призвести до зниження прибутку, який буде непропорційним зниженню витрат. Подібні висновки можна зробити стосовно управління з використанням принципу «максимуму прибутку». Намагання отримати надприбутки може привести до збільшення витрат, що може негативно вплинути на показники рентабельності. Не вважається оптимальним й управління з метою забезпечення максимальної рентабельності, тому що при наявності вільних оборотних коштів, які не будуть задіяні в бізнес-процесах величина прибутку не буде максимальною. Максимальний показник ефективності не збігається з

максимальним значенням рентабельності та максимальним прибутком. Значення максимальної ефективності буде змінюватись при зміні всіх елементів графіка.

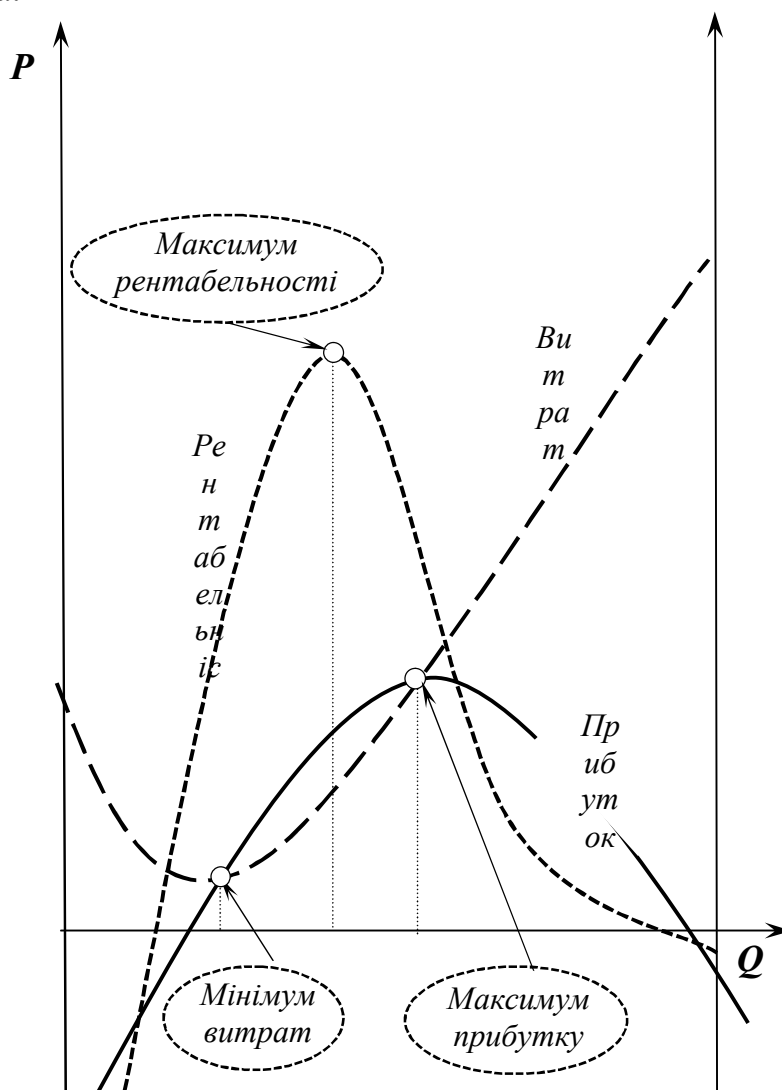

Рис. 1. Структура управління витратами і прибутковістю підприємства

Отримані з графіку результати дозволяють розробляти конкретні шляхи підвищення ефективності кожного окремого виробничого процесу з точки зору ефективності використання ресурсів. Оскільки показник ефективності використання ресурсів з успіхом може використатися як критерій управління для всіх без винятку підсистем виробничих процесів, управління на всіх ієрархічних рівнях виходить погодженим за критерієм ефективності [3].

Для досягнення поставлених задач по забезпеченню максимальної ефективності потрібно проаналізувати, дослідити та вивчити основні напрямки її підвищення.

Вчені виділяють три головні напрямки підвищення ефективності діяльності підприємства – організаційний, технологічний та ресурсний.

За допомогою організаційного напрямку шукають шляхи підвищення ефективності управління процесами, які відбуваються на підприємстві.

Організація виробничого процесу є дуже важливою складовою ефективності підприємства, а отже, і одним із резервів її підвищення. Не менш важливим є аналіз усіх визначаючих ефективність аспектів – від рівня робочого місця окремого працівника до рівня підприємства загалом. Враховуючи специфіку діяльності виробничих підприємств особливу увагу необхідно звертати на можливості використання масового та великосерійного виробництва, тому що такі виробництва є більш ефективними [4].

Більшість українських підприємств є технологічно відсталими. Вирішення цієї проблеми особливо актуальне для сучасних українських підприємств і ця проблема вирішується в межах технологічного напрямку. Проблема технологічного відставання є комплексною і має, принаймні, два компоненти: матеріальний та нематеріальний. Перший з них – це оновлення та поліпшення технічної бази, а другий – організаційно-правові проблеми. Думки багатьох економістів співпадають: щоб подолати технічне та технологічне відставання потрібно не просто перейти на сучасні технології, а й запровадити систему відносин, яка називається корпоративною культурою. Передові компанії з тривалим досвідом роботи в ринковому середовищі мають таку систему, і її треба запозичувати.

В межах ресурсного напрямку в першу чергу необхідно провести аналіз ефективності використання існуючих матеріальних та трудових ресурсів. При такому аналізі важливо брати до уваги рівень завантаження обладнання, структуру собівартості продукції, а також частку амортизації, матеріальних витрат, витрат на оплату праці. Всі показники варто аналізувати в динаміці, а також порівнювати з показниками найближчих конкурентів, якщо є така можливість. Швидкість обороту є найважливішим показником для оборотних фондів, отже, необхідно проаналізувати чинники які сприяють її збільшенню, зокрема такі:

- зменшення обсягів незавершеного виробництва;
- удосконалення системи матеріально-технічного забезпечення з метою оптимізації виробничих запасів;
- прискорення реалізації готової продукції (активізація маркетингової діяльності);
- зменшення обсягів дебіторської заборгованості.

Також існують інші напрямки, які збільшують раціональність використання матеріальних ресурсів. Один із них це – здійснити аналіз основних причин втрат і нераціонального використання ресурсів; забезпечити обґрунтоване нормування витрат матеріалів; організувати використання вторинних ресурсів; створити систему заохочення за економію сировини, енергії та матеріалів й відпрацювати її дійовість; акцентувати увагу на використанні сучасних високотехнологічних матеріалів [2].

Управління процесами забезпечення ефективності виробничої діяльності підприємства являється доволі складною задачею. Ефективність виробничого підприємства в свою чергу складається з декількох категорій

та груп показників, які охоплюють найважливіші сторони його діяльності. Тому для розробки напрямів забезпечення ефективності виробничої діяльності підприємства найбільш повним і доцільним являється розробка рішень і стратегій для кожної категорії економічної ефективності окремо. Як при виконанні фінансово-економічного аналізу, виділимо основні категорії економічної ефективності підприємства:

- трудові ресурси;
- оборотні засоби;
- основні фонди;
- структура витрат;
- фінансові ресурси.

Висновки. Отже, виділяють три основні методи підвищення ефективності виробничих процесів – організаційний, технологічний та ресурсний. В рамках організаційного методу відбувається пошук можливостей та способів підвищення ефективності виробничих процесів, які мають місце на підприємстві. В межах технологічного методу основним є завдання вирішення питання технологічного відставання, яке є життєво важливим та актуальним для вітчизняних підприємств. А ресурсний метод відображає, в першу чергу, необхідність аналізу ефективності використання наявного матеріального та трудового капіталу підприємства. Всі перелічені напрямки дадуть максимальних ефект при системному використанні кожного з них. Таким чином, знайшовши способи підвищення ефективності виробничих процесів, оновивши технологічну базу та оптимально використавши наявні ресурси можна очікувати зростання показників ефективності виробничої діяльності підприємства.

Список використаних джерел

1. Покропивный С. Ф. Экономика промышленного производства / Покропивный С. Ф., Белорус О. Г., Федонин А. С. – Киев : Техника, 1997. – 351 с.
  2. Козловський В. О. Організація виробництва. Навчальний посібник / Козловський В. О. Частина 1. Видання 2-е, доповн. і перероб. – Вінниця: ВНТУ, 2005. – 154 с.
  3. Макконнелл К. Мікроекономіка / К. Макконнелл, С. Брю ; пер. з англ. – Львів : Просвіта, 1999. – 650 с.
  4. Тейлор Ф. Научные основы организации промышленных предприятий / Ф. Тейлор. – СПб. : Изд-во Л.А. Левенстерна, 1916. – 105 с.
-

Гречко А.В.

к.э.н., доцент ФММ НТУУ «КПИ»

Гречухин А.С.

студент ФММ НТУУ «КПИ»

ИССЛЕДОВАНИЕ МЕТОДОВ ПОВЫШЕНИЯ ЭФФЕКТИВНОСТИ ПРОИЗВОДСТВЕННОЙ ДЕЯТЕЛЬНОСТИ ПРЕДПРИЯТИЯ

Статья посвящена исследованию методов совершенствования эффективности производственной деятельности предприятия. Автором проанализирована теоретическая база по вопросам повышения эффективности производства; выделено основной стоимостной показатель эффективности производства – рентабельность; проанализированы методы управления затратами и прибылью предприятия; определены основные направления повышения эффективности деятельности предприятия и проведен их основательный анализ. В результате проведенного исследования установлено главные направления повышения эффективности производственной деятельности.

Ключевые слова: эффективность, производство, эффективность производственной деятельности, экономический рост, экономическая эффективность

Alla Grechko

Candidate of economic sciences, assistant professor, FMM, NTUU «KPI»

Anton Hrechukhin

student FMM, NTUU «KPI»

METHODS OF RESEARCH OF INCREASING THE EFFICIENCY OF PRODUCTION OF THE COMPANY

The article investigates methods of improving the production efficiency of the enterprise. The theoretical basis for improving production efficiency was analyzed by the author; the main indicator of the value of production efficiency – profitability was identified; the methods of cost management and profitability of the enterprise were analyzed; the main directions of improving the effectiveness of the company were identified and conducted a thorough analysis of their was made. The results of histologic studies show the main directions of improving the production efficiency.

Keywords: efficiency, production, efficiency of production, economic growth, economic efficiency.

Гречко А.В.

к. е. н., доц. ФММ НТУУ «КПІ»

Прокопенко Я.Г.

студентка ФММ НТУУ «КПІ»

ДОСЛІДЖЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ ВИРОБНИЧОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ДП «АНТОНОВ»

Стаття присвячена дослідженню ефективності виробничої діяльності підприємства. Автором розглянуто поняття «виробнича діяльність». Здійснено аналіз показників її оцінки. Основна увага автора була приділена дослідженню показників ефективності виробничої діяльності ДП «Антонов». За результатами проведеного аналізу було показано, на прикладі реального підприємства, доцільність розрахунку показників ефективності виробничої діяльності. Практичне значення роботи полягає у наданні рекомендацій по підвищенню ефективності виробничої діяльності підприємства. Таким чином, стаття має практичне значення для розвитку виробничої сфери підприємств і містить пропозиції щодо використання резервів підвищення економічної ефективності виробництва.

Ключові слова: виробнича діяльність; показники оцінки виробничої діяльності підприємства; резерви підвищення ефективності виробничої діяльності підприємства.

Постановка проблеми. Кожне підприємство, прагнучи досягнути високого економічного розвитку, займається різними видами діяльності, об'єднаними за певними напрямками: виробнича, фінансово-економічна діяльність, маркетингова, комерційна, соціальна, інноваційна та інші. Найскладніший напрям діяльності підприємства – виробнича діяльність, її організація, планування й оперативне регулювання в просторі та часі. Виробнича діяльність підприємства в сучасних ринкових умовах характеризується провадженням господарської діяльності з метою одержання прибутку або задоволення суспільних потреб. Виробнича діяльність може бути спрямована на максимізацію обсягів виробництва і продажу продукції та мінімізацію витрат. Дане дослідження має стати базою для оцінки ефективності виробничої діяльності підприємства та пошуку напрямків її підвищення. Таким чином, аналізоване питання є досить актуальним на сьогоднішній день.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Багато вчених в своїх працях досліджують ефективність діяльності підприємства: П. Друкер [1], М.Х. Мексон [2], Т.Ф. Косянчук [3], Ю.Г. Галкіна [3], С.В. Мочерний [4] та інші. Однак, зважаючи на сучасні реалії в сфері ефективної виробничої діяльності підприємства можна зробити висновок про те, що даний напрям потребує подальшого доопрацювання і розробки з метою удосконалення